

Bibliografia

Ackelsberg, Martha (1991) *Mujeres libres. El anarquismo y la lucha por la emancipación de las mujeres*. Virus. [Estudi sobre l'organització i lluita de dones anarquistes durant la Guerra Civil Espanyola].

Algarra, David (2015) *El comú català. La història dels que no surten a la història*. Potlatch. [Llibre sobre el desconegut comunalisme medieval contra la privatització i el vassallatge].

Alted, A.; Domergue, L. (2013) *La cultura del exilio anarcosindicalista español en el Sur de Francia*, Ediciones Cinca.

Antebi et al. (2009) *Tràgica, roja i gloriosa: una setmana de 1909*. Ajuntament de Barcelona. [Crònica de la vaga insurreccional barcelonina del 1909, en què es destaca el caràcter anticlerical, festiu i rebel d'aquella experiència].

Bakunin, Mijail (1990): *Escritos de filosofía política. El anarquismo y sus tácticas*. Alianza Editorial. [Bases programàtiques d'un dels fundadors de la teoria anarquista i impulsor de la Primera Internacional].

Bookhin, M. (2000) *Los anarquistas españoles: los años heroicos 1868-1939*. Numa Ediciones.

Cardona, Irene (2015) *Aproximación al papel de las mujeres dentro de los Grupos Autónomos de la Transacción*. Descontrol. [Testimonis de lluitadores i dones vinculades als grups armats, durant la denominada transició democràtica espanyola].

Carrasquer Launed, F. (2015) *Una experiencia de educación autogestionada. Escuela Eliseo Reclus, Calle Vallespir, 184*. Barcelona: Descontrol.

Carrasquer Launed, F. (1978) *La Escuela de Militantes de Aragón. Una experiencia de autogestión educativa y económica*. Barcelona: Foil.

Carrasquer Launed, F. (1986) *Las colectividades de Aragón. Un vivir autogestionado, promesa de futuro*. Barcelona: Laia.

Codello, F. (2005) *La buona educazione. Esperienze libertarie e teorie anarchiche in Europa da Godwin a Neill*, Franco Angeli.

Col·lectiu Caps de Setmana (1978) *Escuelas en lucha*. Madrid: Ediciones Paideia.

Cuesta, Raimundo (2005). *Felices y escolarizados. Crítica de la escuela en la era del capitalismo*. Barcelona: Octaedro. [Amb un plantejament crític i de caire llibertari aborda la genealogia de l'escola i el sentit del procés escolaritzador des del seu inici fins a l'actualitat]

Cuevas Noa, F.J. (2003) *Anarquismo y educación. La propuesta sociopolítica de la pedagogía libertaria*. Fundación Anselmo Lorenzo. [Llibre imprescindible per conèixer de forma àmplia el que proposa la pedagogia llibertària].

Escoles en lluita (1977) *La autogestión crea la escuela Pegaso, Bicicleta*, núm. 2, 46.

Ferrer i Guàrdia, F. (1990) *L'escola moderna*. Vic, Eumo [Referent imprescindible per entendre la pedagogia llibertària a Catalunya i arreu del món].

Fontán, Pere (1978) *L'escola i les alternatives de poder*, CEAC [Reflexió interessant i crítica sobre el poder en educació].

Giacomoni, Valeria (2017) *Joan Puig Elias. Anarquismo, pedagogía y coherencia*. Descontrol [Puig Elias, deixeble de Ferrer i Guàrdia, fou el director del CENU i en aquesta obra Giacomoni descriu la seva figura i el seu plantejament pedagògic que duu la pedagogia ferreriana a un altre nivell].

Goldman, Emma (2014) *Viviendo mi vida*. Madrid: Capitán Swing. [Memòries d'una de les anarquistes més influents de la història (1869-1940)].

Hooks, Bel (2022) *Ensenyar pensament crític*, Raig Verd [Autora de referència per aprofundir en com educar en el pensament crític des d'una perspectiva decolonial i feminista].

Ibañez, Alberola, Gransac, Auzias, Iturbe y Amorós 2017. *Esplendor en la noche. Vivencias de mayo 1968*. Ed. La linterna sorda. [Testimonis llibertaris sobre la revolta parisenca de maig de 1968].

Lapassade, G. (1977) *Autogestión pedagógica*. Gedisa [Als anys setanta la pedagogia institucional va encarnar el qüestionament del poder als espais educatius proposant la desaparició de la figura del docent com a premissa per construir espais educatius emancipadors tot posant de manifest els punts cecs de les institucions educatives].

Llunas i Pujals, Josep (2020). *Obra teòrica completa. Qüestions socials i altres textos sobre anarquisme col·lectivista*. Descontrol [Pujals és un dels referents d'el'anarquisme a Catalunya a finals del s. XIX].

Lobrot, M. (2022) *Pedagogía Institucional. La escuela hacia la autogestión. Estudio introductorio de Antoni Tort Bardolet*. Madrid, Ed. Morata/SEDHE [Lobrot és un dels altres referents de la pedagogia institucional i recentment s'ha publicat una nova edició del seu llibre de referència amb un estudi introductor molt complet i interessant].

Martín, Josefa; Colectivo Paideia (2006) *PAIDEIA 25 años de educación libertaria. Manual Teórico-Práctico* [Recull de textos pel debat i la reflexió entorn la pedagogia llibertària].

Martín, Josefa (1980) *Fregenal de la Sierra. Una experiència d'escola en llibertat* [Diari d'aula de Josefa Martín Luengo quan intenta aplicar els principis llibertaris a un orfenat públic].

Menegaki, M. (2021). Rethinking "Educació Lliure" An ethnographic and anthropological study of three alternative schools and educational projects in contemporary Catalonia. TESIS DOCTORAL.

Michel, Louise (2013) *La Comuna de París: Historia y recuerdos*. La Malatesta. [Testimoni d'una de les dirigents llibertàries de la insurrecció de març de 1871].

Monés Pujol-Busquets, J. (1980) *Ferrer y Guardia y la pedagogia libertaria. Elementos para un debate*. Barcelona, Icaria.

Navarro, R. (1979). *L'educació a Catalunya durant la Generalitat (1931-1939)*. Edicions 62 [Descripció del context social i polític dels anys trenta i de les realitzacions educatives en una època convulsa i revolucionària].

Navarro, J. A (2004) *La revolución por la cultura. Prácticas culturales y sociabilidades libertarias en el País Valenciano*. Publicacion Universitat de València.

Paz, Abel (1992): *Los internacionales en la Región española, 1868-1872*. Ea. [Crònica de l'organització de la I internacional a l'Estat espanyol i la ruptura amb els marxistes].

Paz, Abel (1996): *Durruti en la Revolución española*. Fundación Anselmo Lorenzo. [Explicació de la militància del grup Nosotros i el moviment llibertari durant la Segona República i la Guerra Civil].

Pechtelidis, Y.; Kioupkiolis, A. (2020). Education as Commons, Children as Commoners: The Case Study of the Little Tree Community. *Democracy and Education*, 28 (1), pp. 1-11.

Ribalta, M.; Fontquerni, E. (1982) *L'ensenyament a Catalunya durant la guerra civil: el CENU*. Barcanova [El Consell de l'Escola Nova Unificada va ser la realització educativa de la revolució, una transformació del sistema educatiu en plena guerra civil amb plantejaments avantguardistes i mai vistos fins aleshores, ni a Catalunya ni pràcticament a Europa].

Ribalta, M. (2009) *Educar en temps de guerra. Ciutat de Barcelona, 1936-1939*. Barcelona: Institut d'educació de l'Ajuntament de Barcelona.

Ribas, Pepe (2021): *Underground y contracultura en la Cataluña de los 70*. Terranova. [Recopilatori de la resistència al règim franquista i capitalista en què es recullen les experiències comunitària i la revolució cultural i antipatriarcal].

Rosés, Sergi (2002): *El MIL. Una historia política*. Alikornio. [Anàlisi de la praxi (teoria i pràctica) de l'estructura militant coneguda com a MIL (1968-1974)].

Rovira, B. (1978). «Escuelas en Lucha». *Cuadernos de Pedagogía*, núm. 43, 73-80.

Ruano, R (2009) *Sociología y anarquismo*, Fundación Anselmo Lorenzo.

Solà, Pere (1976) *Las escuelas racionalistas en Cataluña (1909-1939)*, Tusquets. [Solà és un dels referents més importants en l'estudi de la història del moviment llibertari a Catalunya i, especialment, de l'educació llibertària].

Solà, Pere (1980) *Educació i moviment llibertari a Catalunya (1931-1939)*, Edicions 62.

Tolstoi, Lev N. (1978) *Qui ha d'ensenyar a qui*. Col·lecció Textos Pedagògics, 25 [en castellà: Tolstoi, Lev Nikolaevich (1978). La escuela de Yasnaia Poliana. Olañeta] [Tolstoi, figura controvertida escriu en aquest llibre la seva experiència a l'escola de Yasnaia Poliana, una mirada afinada sobre el fet educatiu en un context conservador].

Tomassi, T. (1988) *Breviario del pensamiento educativo libertario*. Madre Tierra. [Una de les altres obres imprescindibles per conèixer els referents i plantejaments que emmarquen la pedagogia llibertària arreu].

Torrent, A.; Feu, J. (2019). Les escoles en lluita els anys setanta a Barcelona: La Renovació Pedagògica amb perspectiva de classe. *Educació i història: Revista d'Història de l'Educació*, 149-179.

Torrent, A. (Tons); Franch, M. (Titu) (coords.) (2021) *La Pinya: història i reflexions d'un col·lectiu d'autogestió educativa*, Descontrol.

Villalobos, Rodrigo (2023): *Comunismo originario y lucha de clases en la Iberia prehistórica*. Sabotabby Press. [Estudi a través de l'antropologia i l'arqueologia de societats igualitàries prehistòriques e indígenes].

Vescovi, Rodrigo (2014) *Anarquismo y acción directa. Uruguay 1968-1973*. Descontrol. [Testimonis i anàlisi de la lluita armada o directa a l'Uruguai dels anys durs].

Vescovi et altri (2006): *Momentos insurreccionales. Revueltas, algaradas y procesos revolucionarios*. Viejo Topo. [Relats sobre una dotzena de revoltes del segle XX].

Volin (2022). *La revolución desconocida*. Virus. [Crònica del moviment anarquista i majnovista a Rússia i de la repressió patida pel govern bolxevic (1905-1921)].

VV AA. (1988) Félix Carrasquer. Proyecto de una sociedad libertaria: experiencias históricas y actualidad, *Anthropos. Revista de Documentación Científica de la Cultura*, núm. 90.

Filmografia sobre moviment anarquista (en ordre per l'any d'estrena)

El Maquis a Catalunya 1939-1963 documental dirigit per Jaume Serra y Ricard Vargas Golarons, 1987. [Capítols dedicats a Quico Sabaté, Facerías i altres anarquistes armats].

Tierra y libertad dirigit per Ken Loach, 1994. [Pel·lícula sobre el procés revolucionari durant la Guerra Civil Espanyola, inspirada en el relat d'Orwell, Homenatge a Catalunya].

Vivir la utopía dirigit per Juan A. Gamero, 1997. [Documental amb testimonis dels i les anarquistes de 1936].

Ácratas dirigit per Virginia Martínez, Uruguay, 2000. [Documental centrat a Roscigna i altres expropiadors del Riu de la Plata durant els anys vint].

Emma Goldman: Una mujer sumamente peligrosa dirigit per Mel Bucklin, 2003. [Jugant al títol amb el fet que va ser declarada enemiga pública número 1 dels Estats Units i per això expulsada, el documental narra la trajectòria militant de Goldman].

Lucio. Anarquista y albañil, documental dirigit por José María Goenaga y Aitor Arregi en 2007. [Documental sobre la xarxa llibertària que va falsificar travelxecs per finançar lluites].

Ràbia Kontra la Màkina. Subersió, agitació i acció directa. BCN, anys '90 dirigit per Max Ira. [Documental d'un dels protagonistes, centrat en el moviment d'okupació a Barcelona i algunes ciutats veïnes (1985-2001)].

Vídeos interessants sobre educació llibertària:

[Anarquistas] (9 de set. 2013). La educación anarquista Paideia escuela libre más 15 años de educación antiautoritaria. <https://www.youtube.com/watch?v=yVkJcfcIROal&t=2s> [*Vídeo molt complert sobre les bases pedagògiques i el funcionament de l'escola Paideia*].

Mikros Dounias <https://www.youtube.com/watch?v=Ok8AYDoYZ1s>

Anarchist Pedagogies Collective, Little Tree (Mikro Dendro)
Webinar, <https://www.youtube.com/watch?v=80Jkhnw7OHQ>